

การพัฒนากลไกความร่วมมือระหว่างเครือข่ายโดยกระบวนการชুরอเพื่อ ขับเคลื่อนเทศบาลเมืองตะลุมบอนสู่เมืองแห่งการเรียนรู้

Received: January 15, 2025, Revised: June 01, 2025, Accepted: June 05, 2025

อับดุลยลาเต๊ะ สาและ¹ อีสมอาอีล ราโอบ² อีรฟาน แมะอูมา³

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาระบบกลไกความร่วมมือระหว่างเครือข่ายโดยใช้กระบวนการชอรอสู่เมืองแห่งการเรียนรู้ 2) เพื่อออกแบบผังเมืองด้านกายภาพเมือง ด้านการเข้าถึงกายภาพเมือง ด้านพื้นที่เมืองและกิจกรรมด้านโครงข่ายของพื้นที่ และด้านบริบทสังคม และ 3) เพื่อขับเคลื่อน ติดตาม และประเมินกลไกความร่วมมือระหว่างเครือข่ายในเทศบาลเมืองตะลุมบอน จังหวัดปัตตานี

วิธีการศึกษา การวิจัยนี้ใช้การเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ในการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน 34 คน ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนจากภาครัฐ ภาคการศึกษา ภาคธุรกิจ และชุมชนในพื้นที่เทศบาลเมืองตะลุมบอน โดยมีคุณสมบัติเป็นผู้มีความรู้หรือประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อวิจัยไม่น้อยกว่า 5 ปี การเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการผ่านการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่ม และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนาและการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการศึกษา พบว่า กลไกความร่วมมือผ่านกระบวนการชอรอประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ การคัดเลือกผู้นำ การวางแผน การตั้งเงื่อนไข การจัดระบบ การแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ และการตรวจสอบ นอกจากนี้ได้พัฒนาแผนผังเมืองรูปแบบ City Atlas สำหรับเทศบาลเมืองตะลุมบอนในฐานะเมืองแห่งการเรียนรู้ครอบคลุมมิติด้านกายภาพ พื้นที่ และบริบททางสังคม โดยมี 4 กลุ่มเครือข่ายหลัก ได้แก่ ภาครัฐ ภาคการศึกษา ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ซึ่งมีบทบาทในการขับเคลื่อน ติดตาม และประเมินกลไกความร่วมมือตามบริบทและหน้าที่ของแต่ละภาคส่วน

การนำผลวิจัยไปใช้ เทศบาลสามารถพัฒนากระบวนการกลไกความร่วมมือระหว่างเครือข่ายโดยใช้กระบวนการชอรอเพื่อขับเคลื่อนเทศบาลเมืองตะลุมบอนสู่เมืองแห่งการเรียนรู้อย่างเป็นรูปธรรมและบูรณาการให้เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่

คำสำคัญ กระบวนการชอรอ, เทศบาลเมืองตะลุมบอน, เมืองแห่งการเรียนรู้

¹ ปร.ด. (อิสลามศึกษา) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจำสาขาวิชาอิสลามศึกษา คณะอิสลามศึกษาและนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี
อีเมล s.abdullateh@ftu.ac.th

² ปร.ด. (หลักสูตรและการสอน), ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจำสาขาวิชาวิทยาการทางการศึกษาและนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ คณะ
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี อีเมล waseemer.raob@gmail.com

³ ศษ.ม. (วิทยาการทางการศึกษาและนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้), สำนักแผนและประกันคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยฟาฏอนี
อีเมล irfan12hatu@gmail.com

Developing a Mechanism of Cooperation Between Networks Through the Shura Process for Taluban Municipality to Learning City

Abdullateh Saleah¹, Ismail Raob², Irfan Meah-ouma³

Abstract

Objectives: This study aimed to develop a Shura-based collaboration mechanism, design an urban plan integrating physical structure, accessibility, spatial use, network areas, and social context, and implement and evaluate stakeholder collaboration within Taluban Municipality, Pattani Province.

Methodology: The study employed purposive sampling to select 34 key informants from government, education, business, and community sectors in Taluban Municipality, all with at least five years of relevant experience. Data was collected through in-depth interviews and focus group discussions, and analyzed using descriptive and content analysis.

Research Findings: The study identified six key elements in the Shura-based collaboration mechanism: leader selection, planning, admonition, systemization, responsibility allocation, and inspection. It also developed a City Atlas for Taluban Municipality as a learning city, addressing physical, spatial, and social dimensions. Four network groups—local government, education sector, private sector, and civil society—played distinct roles in implementing, monitoring, and evaluating the mechanism according to their contexts and responsibilities.

Contributions: The municipality was able to develop a collaborative mechanism among networks using the "Shura" process to effectively drive Taluban Municipality towards becoming a learning city, making it tangible and integrating it appropriately with the local context.

Keywords: Shura Process, Taluban Municipality, Learning City

¹ Ph.D. (Islamic Studies), Assistant Professor Dr. and Lecturer, Faculty of Islamic Studies and Law, Fatoni University, Email: s.abdullateh@ftu.ac.th

² Ph.D. (Curriculum and Instruction), Assistant Professor Dr. and Lecturer, Faculty of Education, Fatoni University, Email: waseemer.raob@gmail.com

³ M.Ed. (Educational Sciences and Innovation for Learning Management), Office of Planning and Educational Quality Assurance, Fatoni University, Email: irfan12hatu@gmail.com

บทนำ

เมืองแห่งการเรียนรู้ (Learning city) คือ ชุมชนที่มุ่งเน้นการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ประชาชนทุกช่วงวัยสามารถเข้าถึงการศึกษาและโอกาสในการพัฒนาตนเอง อย่างเท่าเทียม การเรียนรู้ไม่เพียงแต่ช่วยเพิ่มศักยภาพของบุคคล แต่ยังเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนและเศรษฐกิจท้องถิ่น การพัฒนาสู่เมืองแห่งการเรียนรู้ไม่เพียงแต่จะช่วยเสริมสร้างศักยภาพของประชากรในเมืองแต่ยังเป็นการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ส่งเสริมความเท่าเทียมในการเข้าถึงการศึกษาและสร้างโอกาสในการพัฒนาตนเองของทุกคนในชุมชนเมืองแห่งการเรียนรู้เป็นแนวคิดที่สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาเมืองให้เป็นที่อยู่อาศัยที่ดีขึ้น สำหรับทุกคนการเรียนรู้ไม่เพียงแต่จะช่วยให้ประชากรมีความรู้และทักษะที่ดีขึ้น แต่ยังช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์ในชุมชนและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเมืองอย่างยั่งยืน ในยุคที่โลกเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เมืองแห่งการเรียนรู้ (Learning City) กลายเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตและพัฒนาคุณภาพของประชาชนทุกช่วงวัย (Jatupornthanaphat & Kosonkittiumporn, 2024)

เมืองในโลกปัจจุบันและโลกแห่งอนาคตจะต้องมีบทบาทสำคัญในการเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยยกระดับความสามารถในการแข่งขัน (Competitiveness) ของประเทศด้วย ซึ่งจะเกิดสิ่งดังกล่าวขึ้นได้เมือง ๆ นั้นจะต้องยกระดับไปสู่การเป็นเมืองแห่งการเรียนรู้ และต้องมีการพัฒนาเป็นเมืองแห่งการเรียนรู้ในรูปแบบหรือแบบฉบับที่เหมาะสมกับตนเอง ซึ่งมีเป้าหมายปลายทางในการพัฒนาความอยู่ดีกินดี (Well Being) ให้ดีขึ้นอย่างมีคุณภาพในทุกมิติของผู้คนที่อาศัยอยู่ในเมือง โดยผู้คนในเมืองทุกช่วงวัยมีความสุขที่จะเรียนรู้ ฉลาดคิด ฉลาดทำ ภายใต้แพลตฟอร์ม โซเชียลมีเดียและปัญญาประดิษฐ์ ผู้บริหารเมืองจึงต้องพยายามในการพัฒนาและยกระดับรูปแบบที่มีความเป็นเลิศ (Excellence Models for The City) ของการผลักดันอย่างมีพหุภาพสูงในการสร้างและพัฒนากิจกรรมมีส่วนร่วมของผู้คนทุกกลุ่มทุกช่วงวัยในเมืองให้สามารถปลดปล่อยพลังและศักยภาพของตนเองภายใต้การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อนำมาสู่การจรรโลงรวมพลังในการพัฒนาเมืองให้เกิดความยั่งยืน (Leamvijam & Atthakorn, 2024) การพัฒนาเมืองแห่งการเรียนรู้ที่มีเป้าหมายการเรียนรู้ตลอดชีวิตเป็นหลัก ในแนวทางที่เป็นระบบและครอบคลุมองค์ประกอบสำคัญ สิ่งที่แตกต่างกันหรือต่อยอดจากองค์ความรู้เดิมคือการเน้นเป้าหมายการเรียนรู้ตลอดชีวิต ที่สามารถนำไปใช้ในบริบทเมืองหรือชุมชนที่แตกต่างกันได้ (Thummaphan & Chotitham & Sripa, 2022)

การสร้างเมืองแห่งการเรียนรู้ (Learning City) เป็นกระบวนการที่สำคัญในการพัฒนาชุมชนที่ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาทางการศึกษาอย่างเป็นทางการหรือการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) ในรูปแบบต่าง ๆ ที่สามารถส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมได้อย่างยั่งยืน หนึ่งในโลกที่สำคัญต่อการสร้างเมืองแห่งการเรียนรู้คือ กลไกชูรอ ซึ่งเป็นกระบวนการที่มุ่งเน้นให้เกิดการพัฒนาที่เหมาะสมและยั่งยืน ทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับนานาชาติ โดยใช้หลักการของการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม และเน้นการเชื่อมโยงระหว่างการเรียนรู้และการดำเนินชีวิตจริงในชุมชน (Mahinay et al., 2025) เพราะการสร้างเมืองแห่งการเรียนรู้โดยใช้กลไกชูรอจะสามารถนำพาชุมชนไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนและมีความสุขทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยการส่งเสริมการเรียนรู้

ที่มีความหลากหลาย ทั้งในด้านวิชาการและทักษะชีวิต การพัฒนาเมืองแห่งการเรียนรู้ไม่เพียงแต่จะเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน แต่ยังเป็นเตรียมความพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคตที่ท้าทายและไม่สามารถคาดการณ์ได้ (Németh, 2023)

เทศบาลเมืองตะลุมบอน จากผลการวิเคราะห์ทางกายภาพเมืองตะลุมบอนในปัจจุบัน คือ ทาง กาย ภาพ ของพื้นที่ของเทศบาลเมืองตะลุมบอนเป็นที่ราบลุ่มและติดชายฝั่งทะเล มีแม่น้ำสายบุรีไหลผ่านตัวเมืองลงสู่ปากน้ำสายบุรี มีแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นธรรมชาติโดดเด่นและสวยงาม คือ หาดวาสุกรีและภูเขาสลินดงบายู เป็นแหล่งโบราณสถาน มีมัสยิดเก่าและวังเจ้าเมืองที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักมาช้านาน การคมนาคมสะดวก ครอบคลุม มีถนนหลายสายตัดผ่าน รวมทั้งมีชนบทธรรมนิยม วัฒนธรรม ประเพณีที่หลากหลาย มีผลิตภัณฑ์ OTOP หนึ่งชุมชน หนึ่งผลิตภัณฑ์ ที่มีชื่อเสียงและเป็นที่ต้องการของตลาด คือ น้ำบูดู ปลาหมึกแห้ง ข้าวเกรียบ และลูกหยี เป็นต้น สำหรับปัญหาในเทศบาลเมืองตะลุมบอน ได้แก่ ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดในพื้นที่ ประชาชนมีรายได้ค่อนข้างต่ำ ว่างงาน และไปประกอบอาชีพในประเทศเพื่อนบ้าน ขาดความรู้ความเข้าใจในการรวมกลุ่มอาชีพต่าง ๆ และขาดการบูรณาการความร่วมมือระหว่างชุมชน การรวมกลุ่มในลักษณะประชาคมไม่เข้มแข็ง

ในกรณีของการพัฒนาเมืองแห่งการเรียนรู้ (Learning City) โดยเฉพาะในเทศบาลเมืองตะลุมบอน จะเห็นได้ว่า การศึกษาเกี่ยวกับการใช้กระบวนการชुरอเพื่อพัฒนาเมืองแห่งการเรียนรู้ยังเป็นเรื่องที่ยังไม่ค่อยมีการศึกษาอย่างละเอียด ซึ่งอาจเป็นช่องว่างในการวิจัย เพราะการใช้กระบวนการนี้ในบริบทของเมืองที่มีปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมเช่นเมืองตะลุมบอน อาจมีปัจจัยและความท้าทายที่ต้องการการศึกษาและพัฒนาเพิ่มเติม ช่องว่างนี้สามารถถูกเติมเต็มด้วยการศึกษาเพิ่มเติมที่มุ่งเน้นการพัฒนากลไกความร่วมมือระหว่างเครือข่ายและกระบวนการชुरอ ที่จะช่วยพัฒนาเมืองแห่งการเรียนรู้ในลักษณะที่สอดคล้องกับบริบทและปัญหาของเทศบาลเมืองตะลุมบอน โดยเฉพาะในด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตในชุมชนที่มีลักษณะเฉพาะ เช่น การบูรณาการความร่วมมือระหว่างชุมชนและการเสริมสร้างความเข้มแข็งในการรวมกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ในเมืองที่มีความท้าทายทางเศรษฐกิจและสังคม

ดังนั้นจากปัญหาดังกล่าวข้างต้น คณะผู้วิจัยมีความสนใจที่จะทำการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนากลไกความร่วมมือระหว่างเครือข่ายโดยกระบวนการชुरอเพื่อขับเคลื่อนเทศบาลเมืองตะลุมบอนสู่เมืองแห่งการเรียนรู้เพื่อออกผังเมืองเทศบาลเมืองตะลุมบอนจังหวัดปัตตานีด้านกายภาพเมือง รวมทั้งพัฒนาระบบกลไกความร่วมมือระหว่างเครือข่ายสู่เมืองแห่งการเรียนรู้ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาระบบกลไกความร่วมมือระหว่างเครือข่ายโดยใช้กระบวนการชुरอสู่เมืองแห่งการเรียนรู้เทศบาลเมืองตะลุมบอน จังหวัดปัตตานี
2. เพื่อออกแบบผังเมืองเทศบาลเมืองตะลุมบอนจังหวัดปัตตานีด้านกายภาพเมือง ด้านการเข้าถึงกายภาพเมือง ด้านพื้นที่เมืองและกิจกรรม ด้านโครงข่ายของพื้นที่ และด้านบริบทสังคม

3. เพื่อขับเคลื่อน ติดตาม และประเมินกลไกความร่วมมือระหว่างเครือข่ายในเทศบาลเมืองตะลุมบอน จังหวัดปัตตานี

วิธีการศึกษา

การวิจัยในครั้งนี้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาการพัฒนา กลไกความร่วมมือระหว่างเครือข่ายโดยกระบวนการชูรอเพื่อขับเคลื่อนเทศบาลเมืองตะลุมบอนสู่เมืองแห่งการเรียนรู้ เป็น การพัฒนาระบบกลไกความร่วมมือระหว่างเครือข่ายโดยใช้กระบวนการชูรอสู่เมืองแห่งการเรียนรู้ ออกแบบผัง เมืองเทศบาลเมืองตะลุมบอนจังหวัดปัตตานีด้านกายภาพเมือง ด้านการเข้าถึงกายภาพเมือง ด้านพื้นที่เมืองและ กิจกรรม ด้านโครงข่ายของพื้นที่ และด้านบริบทสังคม พร้อมทั้งขับเคลื่อน ติดตาม และประเมินกลไกความ ร่วมมือระหว่างเครือข่ายในเทศบาลเมืองตะลุมบอน จังหวัดปัตตานี โดยมีรายละเอียดดังนี้

กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลหลัก

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงในการการพัฒนา กลไกความร่วมมือระหว่าง เครือข่ายโดยกระบวนการชูรอเพื่อขับเคลื่อนเทศบาลเมืองตะลุมบอนสู่เมืองแห่งการเรียนรู้ ประกอบด้วย 1) เทศบาลเมืองตะลุมบอน จำนวน 5 คน 2) มหาวิทยาลัยฟาฏอนี จำนวน 5 คน 3) โรงเรียนเทศบาล จำนวน 4 คน 4) กลุ่มแปรรูปอาหารทะเล จำนวน 3 คน 5) กลุ่มตัดเย็บเสื้อผ้า จำนวน 3 คน 6) มัสยิดตะลุมบอน จำนวน 4 คน 7) ศาลเจ้าจ่ายเฮงเกียง (เล่าเอี้ยะกัง) ชุมชนชาวไทยเชื้อสายจีน จำนวน 3 คน 8) วัดวิมลพัฒนารามและ ชุมชนชาวไทยพุทธ จำนวน 3 คน 9) วังพิพิธภักดี และกลุ่มมุสลิมะฮ์สายบุรี จำนวน 4 คน รวมทั้งหมด 34 คน โดยการคัดเลือก (Purposive Sampling) เลือกผู้ให้ข้อมูลที่มีความรู้หรือประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อ วิจัยมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ การใช้กระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วยกระบวนการ KM และเวทีสนทนากลุ่ม Focus Group มี 6 ประเด็น คือ 1) การคัดเลือกผู้นำที่เหมาะสม (อัลตะฮยีน) 2) การ วางแผน (อัลตักฎีต) 3) การตักเตือน (อัลนาซีหะห์) 4) การวางระบบ (อัลนุซุม) 5) การแบ่งหน้าที่และความ รับผิดชอบ (อัลมัสอูลียะฮ์) และ 6) การตรวจสอบ (อัลตะห์กีก)

ขั้นตอนการวิจัย

คณะวิจัยได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินการวิจัยออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 จัดเวทีพบปะกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อชี้แจงเป้าหมายของโครงการ และระดม ความคิดในการออกแบบระบบและกลไกในการทำงาน โดยมีกลุ่มผู้ให้ข้อมูลมาจาก 1.เทศบาลเมืองตะลุมบอน 2) มหาวิทยาลัยฟาฏอนี 3) โรงเรียนเทศบาล 4) กลุ่มแปรรูปอาหารทะเล 5) กลุ่มตัดเย็บเสื้อผ้า 6) มัสยิดตะลุมบอน 7) ศาลเจ้าจ่ายเฮงเกียง (เล่าเอี้ยะกัง) ชุมชนชาวไทยเชื้อสายจีน 8) วัดวิมลพัฒนารามและชุมชนชาวไทย พุทธ 9) วังพิพิธภักดี และกลุ่มมุสลิมะฮ์สายบุรี และ 10) บริษัท SAA architect

เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แนวคำถามสนทนากลุ่ม Focus Group ระดมความคิดในการออกแบบระบบและกลไกการทำงาน

การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา โดยการแยกประเด็น

ขั้นตอนที่ 2 ออกแบบผังเมืองเทศบาลเมืองตะลุมบอนจังหวัดปัตตานีด้านกายภาพเมือง ด้านการเข้าถึงกายภาพเมือง ด้านพื้นที่เมืองและกิจกรรม ด้านโครงข่ายของพื้นที่ และด้านบริบทสังคม โดยมีกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ 1) เทศบาลเมืองตะลุมบอน 2) มหาวิทยาลัยฟาฏอนี 3) โรงเรียนเทศบาล 4) กลุ่มแปรรูปอาหารทะเล 5) กลุ่มตัดเย็บเสื้อผ้า 6) มัสยิดตะลุมบอน 7) ศาลเจ้าจ่ายเฮงเกียง (เล่าเอี้ยะกัง) ชุมชนชาวไทยเชื้อสายจีน 8) วัดวิมลพัฒนารามและชุมชนชาวไทยพุทธ 9) วังพิพิธภักดี และกลุ่มมุสลิมะฮ์สายบุรี และ 10) บริษัท SAA architect รวม 10 คน โดยเลือกแบบจำเพาะเจาะจง ผู้ที่มีประสบการณ์และชำนาญการ

เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ สนทนากลุ่ม Focus Group เพื่อสร้างผังเมืองตะลุมบอนตามขั้นตอน คือ 1) Analysis การวิเคราะห์ข้อมูล 2) Synthesis การสังเคราะห์ข้อมูล 3) Evaluation การประเมินผล 4) Implementation การนำไปสู่แนวปฏิบัติ

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์สถิติพรรณนา และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ขั้นตอนที่ 3 เพื่อขับเคลื่อน ติดตาม และประเมินกลไกความร่วมมือระหว่างเครือข่ายในเทศบาลเมืองตะลุมบอน จังหวัดปัตตานี โดยมีกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ 1) เทศบาลเมืองตะลุมบอน 2) มหาวิทยาลัยฟาฏอนี 3) โรงเรียนเทศบาล 4) กลุ่มแปรรูปอาหารทะเล 5) กลุ่มตัดเย็บเสื้อผ้า 6) มัสยิดตะลุมบอน 7) ศาลเจ้าจ่ายเฮงเกียง (เล่าเอี้ยะกัง) ชุมชนชาวไทยเชื้อสายจีน 8) วัดวิมลพัฒนารามและชุมชนชาวไทยพุทธ 9) วังพิพิธภักดี และกลุ่มมุสลิมะฮ์สายบุรี และ 10) บริษัท SAA architect จำนวน 10 คน เลือกแบบจำเพาะเจาะจงที่มีความสามารถและมีประสบการณ์ไม่น้อยกว่า 5 ปี

เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ เวทีสนทนากลุ่ม Focus Group เพื่อสร้างระบบการติดตามและประเมินเทศบาลเมืองตะลุมบอน โดยมีประเด็นในสัมภาษณ์ 6 ด้าน คือ 1) การคัดเลือกผู้นำที่เหมาะสม (อัลตะฮียิน) 2) การวางแผน (อัลตักฎีต) 3) การตักเตือน (อัลนาซีหะห์) 4) การวางระบบ (อัลนุซุม) 5) การแบ่งหน้าที่และความรับผิดชอบ (อัลมัสอูลียะฮ์) และ 6) การตรวจสอบ (อัลตะห์กีก)

การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ขั้นตอนที่ 4 การสรุปผล ปรับปรุงแก้ไขและนำเสนอรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

คณะวิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยอิงตามกรอบการสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัย โดยจำแนกประเภทข้อมูลเป็นหมวดหมู่หรือประเภท จัดกลุ่มตามความสัมพันธ์และความสอดคล้องของข้อมูลที่สามารถอธิบายความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาการความร่วมมือระหว่างเครือข่ายโดยกระบวนการชูรอเพื่อขับเคลื่อนเทศบาลเมืองตะลุมบอนสู่เมืองแห่งการเรียนรู้

ผลการศึกษา

การพัฒนากลไกความร่วมมือระหว่างเครือข่ายโดยกระบวนการชुरอเพื่อขับเคลื่อนเทศบาลเมืองตะลุมบอนสู่เมืองแห่งการเรียนรู้ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการร่วมระดมความคิดเห็น (workshop) สามารถสรุปเป็นประเด็นรวบยอด ดังนี้

1. การพัฒนากลไกความร่วมมือระหว่างเครือข่ายโดยกระบวนการชुरอเพื่อขับเคลื่อนเทศบาลเมืองตะลุมบอนสู่เมืองแห่งการเรียนรู้ พบว่า การพัฒนากลไกความร่วมมือระหว่างเครือข่ายโดยกระบวนการชुरอเพื่อขับเคลื่อนเทศบาลเมืองตะลุมบอนสู่เมืองแห่งการเรียนรู้ หน่วยงานที่มีองค์ความรู้เป็นฐานและมีพัฒนาการทางความรู้อย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เพื่อขยายขีดความสามารถที่ไม่เพียงแค่การเรียนรู้เท่านั้น การพัฒนาความรู้ใหม่ และความเข้าใจที่ถ่องแท้ถึงองค์ความรู้ การจัดการเมืองแห่งการเรียนรู้ โดยมีหน่วยงานเทศบาลเมืองตะลุมบอนเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อความสำเร็จในการขับเคลื่อนเมืองแห่งการเรียนรู้ และมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเมืองแห่งการเรียนรู้ของเทศบาลเมืองตะลุมบอนโดยใช้กระบวนการชुरอ ดังนี้

1) การคัดเลือกผู้นำที่เหมาะสม (อัลตะฮยีน) เป็นการคัดเลือกผู้นำที่เหมาะสม เพื่อใช้เป็นแนวทางพัฒนาหน่วยงาน เพราะการเปลี่ยนแปลงเริ่มจากผู้ที่จะคิดจะให้อื่นเปลี่ยนแปลง การคัดเลือกผู้นำควรคำนึงถึงบุคลิกภาพและคุณสมบัติผู้นำที่เหมาะสม เพื่อให้การบริหารงานบรรลุความสำเร็จมากที่สุด

2) การวางแผน (อัลตักฎีต) หน่วยงานได้มีการวางแผนร่วมกันที่ชัดเจนเพื่อใช้เป็นกรอบในการปฏิบัติงานตลอดจนกิจกรรมต่าง ๆ ให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ การวางแผนจะต้องมาจากบุคคลหลายฝ่ายร่วมกันวางแผน การวางแผนอาจมองในลักษณะโครงสร้างที่กำหนดให้เข้ากับผู้ที่อาศัยอยู่ในเมืองนั้น ๆ โครงสร้างจะต้องได้รับการออกแบบให้เหมาะสมกับสภาพภูมิอากาศ และสภาพทางธรณีวิทยา และต้องคำนึงถึงการปฏิสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้จะต้องไม่ขัดกับหลักการอิสลามแต่อย่างใด

3) การตักเตือน (อัลนาซีหะห์) เป็นการใช้ความบริสุทธิ์ใจในความพยายามใด ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งความดีงามจากการไปตักเตือน ผู้นำมีหน้าที่นาซีหะฮ์ มีหน้าที่สั่งการไปยังผู้ตาม ซึ่งกระบวนการสั่งการจะต้องแฝงไปด้วยเรื่องของการตักเตือน การให้คำแนะนำ ควรให้ความสำคัญต่อการตักเตือนระหว่างกัน เพื่อช่วยให้กระบวนการขับเคลื่อนหน่วยงานมีความมั่นคงด้วยกระบวนการที่เหมาะสม แฝงด้วยวิทย์ปัญญาของการดำเนินการ

4) การวางระบบ (อัลนุซุม) เป็นการวางระบบและหน้าที่ของหน่วยงานต่าง ๆ ที่มีอยู่จะต้องสัมพันธ์และเกี่ยวข้องซึ่งกันและกัน ระบบทั้งหมดไม่ว่าจะเป็นระบบกฎหมาย การศึกษา เศรษฐกิจ สังคม จริยธรรม ล้วนทำหน้าที่สัมพันธ์ต่อกันหากปราศจากระบบใดระบบหนึ่ง ก็จะส่งผลทำให้ระบบอื่น ๆ ไม่ทำงาน

5) การแบ่งหน้าที่และความรับผิดชอบ (อัลมัสูลียะฮ์) หน่วยงานมีความจำเป็นที่จะต้องแบ่งหน้าที่และความรับผิดชอบที่ถูกกำหนดไว้อย่างชัดเจน และต้องมั่นใจว่ามีคุณสมบัติเหมาะสมพอที่จะปฏิบัติหน้าที่เหล่านั้น โดยต้องมีความตั้งใจจริงและความบริสุทธิ์ใจ (อิกลาศ) ด้วยความมุ่งมั่นในหน้าที่และมีความรับผิดชอบจะทำให้การพัฒนากลไกความร่วมมือระหว่างเครือข่ายโดยกระบวนการชुरอเพื่อขับเคลื่อนเทศบาลเมืองตะลุมบอนสู่เมืองแห่งการเรียนรู้ ตลอดจนสามารถนำพาหน่วยงานสู่ความสำเร็จในที่สุด

6) การตรวจสอบ (อัลตะห์กีก) เป็นการตรวจสอบกระทำโดยผ่านกระบวนการควบคุม ผู้นำจะเป็นผู้ตรวจสอบได้ทำตามหน้าที่ที่กำหนดหรือไม่ เมื่อรู้ว่าไม่สามารถปฏิบัติตามแผนงานที่กำหนดไว้ การแก้ไขเป็นสิ่งจำเป็นต้องทำ การใช้กระบวนการควบคุมเพื่อให้งานดำเนินไปตามแผนงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. การออกแบบผังเมืองเทศบาลเมืองตะลุบันจังหวัดปัตตานีด้านกายภาพเมือง ด้านการเข้าถึงกายภาพเมือง ด้านพื้นที่เมืองและกิจกรรม ด้านโครงข่ายของพื้นที่ และด้านบริบทสังคม พบว่า การออกแบบผังเมืองเทศบาลเมืองตะลุบันสู่เมืองแห่งการเรียนรู้โดยการออกแบบเป็น City Atlas โดยการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์และประชุมร่วมกับสำนักงานเทศบาลเมืองตะลุบัน องค์กรเครือข่ายเพื่อออกแบบระบบและการพัฒนาโลกความร่วมมือระหว่างเครือข่ายโดยกระบวนการชुरอเพื่อขับเคลื่อนเทศบาลเมืองตะลุบันสู่เมืองแห่งการเรียนรู้ ที่ครอบคลุมกลุ่มด้านกายภาพเมือง ด้านการเข้าถึงกายภาพเมือง ด้านพื้นที่เมืองและกิจกรรม ด้านโครงข่ายของพื้นที่ และด้านบริบทสังคม

3. การขับเคลื่อน ติดตาม และประเมินกลไกความร่วมมือระหว่างเครือข่ายในเทศบาลเมืองตะลุบันจังหวัดปัตตานี โดยมีสมาชิกในเครือข่ายความร่วมมือในการขับเคลื่อนเมืองแห่งการเรียนรู้ในเทศบาลเมืองตะลุบันในระดับองค์กร มีจำนวน 10 องค์กร โดยแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม คือ (1) กลุ่มภาครัฐส่วนท้องถิ่น มีบทบาทในการบริหารจัดการเมืองโดยตรงเช่นเดียวกับภาครัฐ แต่จะดำเนินงานบนฐานพื้นที่ที่จะดำเนินงานทุกประเด็นในพื้นที่รับผิดชอบของตน และประยุกต์ใช้ตามบริบทของพื้นที่และความต้องการของประชาชนในพื้นที่ (2) กลุ่มภาคการศึกษา มีบทบาทในการให้การเรียนรู้ การศึกษาและสนับสนุนการพัฒนาสังคมจากองค์ความรู้ขององค์กร มีทั้งโรงเรียนในเขตเทศบาล โรงเรียนรัฐและโรงเรียนเอกชน (3) กลุ่มภาคเอกชน ส่วนมากมีบทบาทในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของเมือง เป็นองค์กรอิสระที่สามารถกำหนดขอบเขตอำนาจหน้าที่ของตนเองได้โดยที่ไม่ผิดหลักของกฎหมาย และ (4) กลุ่มภาคประชาสังคมและชุมชน มีบทบาทอย่างมากในการขับเคลื่อนงานที่จะส่งเสริมการยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในพื้นที่ ไม่ว่าจะเป็นด้านกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม โดยมีการขับเคลื่อนทั้งในเชิงประเด็นและเชิงพื้นที่

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยการพัฒนากลไกความร่วมมือระหว่างเครือข่ายโดยกระบวนการชुरอเพื่อขับเคลื่อนเทศบาลเมืองตะลุบันสู่เมืองแห่งการเรียนรู้ มีประเด็นที่น่าสนใจและนำมาอภิปราย คือ 1) การพัฒนากลไกความร่วมมือระหว่างเครือข่ายโดยกระบวนการชुरอของเทศบาลเมืองตะลุบัน ได้แก่ การคัดเลือกผู้นำที่เหมาะสม (อัลตะฮะยีน) การวางแผน (อัลตัคควิต) การดักเตือน (อัลนาซีฮะห์) การวางระบบ (อัลนุซุม) การแบ่งหน้าที่และความรับผิดชอบ (อัลมัสอุลียะฮ์) และการตรวจสอบ (อัลตะห์กีก) สอดคล้องกับงานวิจัยของ Tanghirun (2020) พบว่า กระบวนการชुरอมีหลักการที่ชัดเจนแต่ไม่ได้กำหนดรูปแบบที่ตายตัวในแนวปฏิบัติ หลักการชुरอจึงมีแนวปฏิบัติที่ยืดหยุ่นเพื่อตอบสนองต่อสถานการณ์ และความต้องการที่หลากหลายของบริบทสังคม เป็นหลักคิดและแนวปฏิบัติที่สำคัญสำหรับมนุษย์ และชुरอเป็นกลไกสำคัญสำหรับการดำรงชีวิตของมุสลิมนับตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน รวมทั้งยังเป็นกลไกของมนุษย์และการสร้างความเจริญก้าวหน้าในทุกพันธกิจที่

เกี่ยวข้องกับมนุษย์ชาติ 2) การออกแบบผังเมืองเทศบาลเมืองตะลันสู่เมืองแห่งการเรียนรู้โดยการออกแบบเป็น City Atlas ที่ครอบคลุมกลุ่มด้านกายภาพเมือง ด้านการเข้าถึงกายภาพเมือง ด้านพื้นที่เมืองและกิจกรรมด้านโครงข่ายของพื้นที่ และด้านบริบทสังคม 3) การขับเคลื่อน ติดตาม และประเมินกลไกความร่วมมือระหว่างเครือข่ายในเทศบาลเมืองตะลัน โดยแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม คือ (1) กลุ่มภาครัฐส่วนท้องถิ่น ดำเนินงานบนฐานพื้นที่ที่จะดำเนินงานทุกประเด็นในพื้นที่รับผิดชอบของตน และประยุกต์ใช้ตามบริบทของพื้นที่และความต้องการของประชาชนในพื้นที่ (2) กลุ่มภาคการศึกษา การให้การเรียนรู้และสนับสนุนการพัฒนาสังคมจากองค์ความรู้ขององค์กร มีทั้งโรงเรียนในเขตเทศบาล โรงเรียนรัฐและโรงเรียนเอกชน (3) กลุ่มภาคเอกชน ขับเคลื่อนเศรษฐกิจของเมือง เป็นองค์กรอิสระที่สามารถกำหนดขอบเขตอำนาจหน้าที่ของตนเองได้โดยที่ไม่ผิดหลักของกฎหมาย และ (4) กลุ่มภาคประชาสังคมและชุมชน

การขับเคลื่อนงานที่จะส่งเสริมการยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในพื้นที่ด้านกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของ Jatupornthanaphat & Kosonkittimporn (2024) การพัฒนาเมืองแห่งการเรียนรู้ในประเทศไทยสามารถถอดบทเรียนจากแหล่งที่ประสบความสำเร็จ ได้ดังนี้ 1) การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต การจัดกิจกรรมและโครงการที่เหมาะสมกับทุกช่วงวัย เช่น การศึกษาเสริมและการอบรมทักษะใหม่ ๆ 2) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและเทคโนโลยีการสร้างห้องสมุด พิพิธภัณฑ์ สถานศึกษา และพื้นที่สาธารณะ รวมถึงการใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้ 3) การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ การเชื่อมโยงสถาบันการศึกษา องค์กรชุมชน และภาคธุรกิจ เพื่อแลกเปลี่ยนทรัพยากรและความรู้ 4) การสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผนและดำเนินการต่าง ๆ เพื่อการเรียนรู้ในชุมชน 5) การพัฒนาตามบริบทของพื้นที่ ทำความเข้าใจลักษณะเฉพาะของพื้นที่และใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

การดำเนินการตามแนวปฏิบัติเหล่านี้จะช่วยให้การพัฒนาเมืองแห่งการเรียนรู้ในประเทศไทยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และยั่งยืน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Pradit, Suwatcharapinun, Tansukanun, Shummadtayar, Kitika (2023) พบว่า การสร้างให้เกิดกระบวนการความร่วมมือระดับท้องถิ่นผ่านทรัพยากรที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาของท้องถิ่น กิจกรรมการศึกษาท้องถิ่น และการสร้างฐานข้อมูลองค์ความรู้แบบข้ามภาคส่วนระหว่างชุมชน ภาคประชาสังคมเก่า-ใหม่ เยาวชน และหน่วยงานท้องถิ่น อันนำไปสู่การพัฒนาเครือข่ายกลไกเมืองแห่งการเรียนรู้ จำเป็นต้องมีกระบวนการเสริมความสามารถชุมชนจากการสร้างกลไกการเรียนรู้ให้สมบูรณ์ และเชื่อมต่อการสร้างความร่วมมือใหม่ ๆ ระหว่างภาคประชาสังคมรุ่นใหม่ให้เข้ามามีส่วนร่วมกับการทำงานเชิงพื้นที่เมืองมากยิ่งขึ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Leamvijam & Atthakorn (2024) พบว่า ทรัพยากรมนุษย์ถือเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุดของประเทศหรือเมือง โดยการเรียนรู้ก็คือพื้นฐานที่สำคัญของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้เป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าและมีคุณภาพ จึงมีความจำเป็นที่ผู้คนที่อาศัยอยู่ในทุกประเทศและเมืองต่าง ๆ นั้น จะต้องได้รับความรู้เพื่อให้ผู้คนเหล่านั้นได้ใช้ความรู้ในการมีส่วนร่วมพัฒนาประเทศหรือเมืองนั้น ๆ ให้เจริญเติบโตอย่างยั่งยืน ซึ่งเมืองในปัจจุบันหรือในอนาคตต่างก็ต้องเผชิญกับปัญหาที่มีความซับซ้อนมากขึ้นกว่าในอดีตในทุกมิติ การพัฒนาเมืองภายใต้แนวคิดเมืองแห่งการ

เรียนรู้จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการที่จะทำให้เมืองเกิดความสามารถในการแข่งขันและเป็นส่วนหนึ่งของการยกระดับในการพัฒนาความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

กระบวนการชुरอเป็นกระบวนการที่เน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในการตัดสินใจ ซึ่งเป็นหลักการที่สามารถเสริมสร้างการทำงานร่วมกันได้ดีในท้องถิ่น แต่การนำมาประยุกต์ใช้ในเทศบาลเมืองตะลุดัน อาจเผชิญกับอุปสรรคหลายประการ เช่น การเลือกผู้นำที่เหมาะสม การคัดเลือกผู้นำที่มีคุณสมบัติเหมาะสมในกระบวนการชुरออาจเป็นประเด็นที่ท้าทาย เนื่องจากการเลือกผู้นำจะต้องคำนึงถึงทั้งบุคลิกภาพ ความสามารถในการประสานงาน และความเชี่ยวชาญในการบริหาร ซึ่งอาจจะต้องเผชิญกับความขัดแย้งระหว่างความคิดเห็นของผู้ร่วมกระบวนการ การวางแผนร่วมกัน การวางแผนจากหลายฝ่ายอาจทำให้เกิดความยากลำบากในการประสานแนวคิดที่แตกต่างกัน ระหว่างภาครัฐ ภาคการศึกษา ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ซึ่งอาจทำให้เกิดความล่าช้าในการพัฒนาและการดำเนินงาน และการแบ่งหน้าที่และความรับผิดชอบ การกำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบที่ชัดเจนในทุกระดับขององค์กรอาจเผชิญกับปัญหาความไม่แน่วแน่ในบทบาทของแต่ละองค์กร และการขาดการประสานงานระหว่างกัน

การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้กระบวนการชुरอในการพัฒนาเมืองแห่งการเรียนรู้ในเทศบาลเมืองตะลุดัน ยังมีช่องว่างที่สามารถลดลงได้ โดยเฉพาะในแง่ของการนำแนวคิดจากการวิจัยมาประยุกต์ใช้จริงในการปฏิบัติ การปิดช่องว่างของการวิจัยนี้สามารถทำได้ผ่าน การพัฒนาฐานข้อมูลที่มีคุณภาพ การเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์และการประชุมร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ ควรมีการพัฒนาฐานข้อมูลที่สามารถเข้าถึงได้ง่ายและมีความแม่นยำ เพื่อให้การวิเคราะห์และการตัดสินใจมีประสิทธิภาพมากขึ้น การสร้างเครื่องมือประเมินผล การออกแบบระบบประเมินผลที่สามารถตรวจสอบความสำเร็จของการดำเนินงานที่ใช้กระบวนการชुरออย่างเป็นระบบและมีการติดตามผล เพื่อให้เห็นผลที่ชัดเจนและสามารถปรับปรุงกระบวนการได้ตามสถานการณ์จริง การสร้างความเข้าใจในบริบทของพื้นที่ การใช้กระบวนการชुरอจำเป็นต้องมีการวิเคราะห์และเข้าใจบริบททางสังคมและเศรษฐกิจของพื้นที่อย่างลึกซึ้ง ซึ่งสามารถทำได้โดยการจัดกิจกรรมการศึกษาวิจัยที่มีการตอบสนองต่อความต้องการและปัญหาของชุมชนในพื้นที่จริง การสร้างเครือข่ายความร่วมมือที่เข้มแข็ง การเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับสากล เป็นสิ่งสำคัญในการสร้างความยั่งยืนให้กับกระบวนการชुरอ โดยการสร้างความร่วมมือที่มีประสิทธิภาพจะช่วยลดช่องว่างระหว่างองค์กรและการปฏิบัติการในพื้นที่

สรุปผลการวิจัย

หลักการชुरอเน้นความร่วมมือในการค้นหาข้อเท็จจริงและการนำเสนอความคิดเห็นอย่างเสรีเพื่อประโยชน์ของประชาชนและสังคม การให้ความอิสระตามโครงสร้าง ประเพณี และวัฒนธรรมที่หลากหลายของแต่ละพื้นที่ นอกจากนี้ยังกล่าวถึงสิทธิในการประชาตติและประชาพิจารณา ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการบริหารราชการและการแก้ไขปัญหาในสังคมพหุวัฒนธรรมที่ทำตามกระบวนการชुरอและเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อความสำเร็จในการขับเคลื่อนเมืองแห่งการเรียนรู้ และมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเมืองแห่งการเรียนรู้โดยใช้

กระบวนการชुरอในการเครือข่ายชुरอเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในพื้นที่ที่พัฒนาวัฒนธรรมและเชื่อมโยงกับกิจกรรมของเมืองแห่งการเรียนรู้ สำหรับกิจกรรมกลไกความร่วมมือระหว่างเครือข่ายชुरอเพื่อขับเคลื่อนเทศบาลเมืองตะลุมบอนสู่เมืองแห่งการเรียนรู้ ประกอบด้วย จัดเวทีพบปะกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อชี้แจงเป้าหมายของโครงการ จัดเวทีระดมไอเดียในการออกแบบระบบและกลไกในการทำงาน กลไกความร่วมมืออย่างน้อยมีสมาชิกในเครือข่าย 10 องค์กร การออกแบบผังเมืองเทศบาลเมืองตะลุมบอนจังหวัดปัตตานี และการขับเคลื่อนติดตาม และประเมินกลไกความร่วมมือระหว่างเครือข่ายในเทศบาลเมืองตะลุมบอน จังหวัดปัตตานี ในการขับเคลื่อนผลงานวิจัยไปสู่การใช้ประโยชน์ คือ มีกลไกความร่วมมือโดยกระบวนการชुरอ การมีส่วนร่วมให้ชุมชนในการสร้างผังเมืองตะลุมบอนด้านกายภาพเมือง ด้านการเข้าถึงกายภาพเมือง ด้านพื้นที่เมืองและกิจกรรมด้านโครงข่ายของพื้นที่ และด้านบริบทสังคม และสร้างระบบการติดตามและประเมินผลกลไกความร่วมมือระหว่างเครือข่ายเพื่อนำไปสู่เมืองแห่งการเรียนรู้

ข้อเสนอแนะ

เทศบาลควรส่งเสริมการอนุรักษ์และพัฒนาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม การสนับสนุนกิจกรรมทางวัฒนธรรมในพื้นที่ เช่น การส่งเสริมกิจกรรมของมัสยิดตะลุมบอน ศาลเจ้าจ่ายเฮงเกียง ชมรมชาวไทยเชื้อสายจีน หรือวัดวิมลพัฒนาราม อาจช่วยเสริมสร้างการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม และสร้างความเชื่อมโยงระหว่างชุมชนต่าง ๆ และจัดทำโครงการส่งเสริมการศึกษาเกี่ยวกับประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมท้องถิ่นให้กับเยาวชนในพื้นที่

กิตติกรรมประกาศ (Acknowledgements)

คณะผู้วิจัยขอขอบคุณหน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการพัฒนาระดับพื้นที่ (บพท.) สัญญาเลขที่ A15F650140 ที่ได้สนับสนุนงบประมาณการวิจัยในครั้งนี้ ขอขอบคุณคณะที่ปรึกษาประจำโครงการฯ และผู้บริหารคณะอิสลามศึกษาและนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี ที่ได้ให้แนวคิด คำชี้แนะ และแนะนำเทคนิควิธีการต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ตลอดเวลาในการทำงานวิจัย ทำให้คณะผู้วิจัยสามารถดำเนินการวิจัยจนเสร็จสมบูรณ์ ขอขอบคุณหน่วยงานต่าง ๆ ที่ให้การสนับสนุนในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย 1) เทศบาลเมืองตะลุมบอน 2) มหาวิทยาลัยฟาฏอนี 3) โรงเรียนเทศบาล 4) กลุ่มแปรรูปอาหารทะเล 5) กลุ่มตัดเย็บเสื้อผ้า 6) มัสยิดตะลุมบอน 7) ศาลเจ้าจ่ายเฮงเกียง (เล่าเอี้ยะก้ง) และชมรมชาวไทยเชื้อสายจีน 8) วัดวิมลพัฒนารามและชุมชนชาวไทยพุทธ 9) วังพิพิธภักดี และกลุ่มมุสลิมะฮ์สายบุรี ที่ได้กรุณาให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์และมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งที่ทำให้งานวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี คณะผู้วิจัยต้องขอขอบคุณเป็นอย่างสูง

เอกสารอ้างอิง

Jatupornthanaphat, H., Kosonkittiumporn, S. (2024). Development towards a learning city according to the local context. *Journal of Administration Management and Sustainable Development*, 2(3), 629-632.
<https://so15.tci-thaijo.org/index.php/jamsd/article/view/1007>

- Leamvijam, S., Atthakorn, S. (2024). Learning City: Concepts for Developing and Creating Knowledge for Sustainable City Development. *Journal of Research and Development Institute, Rajabhat Maha Sarakham University*, 11 (1), 851-864. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/rdirmu/article/view/275349>
- Mahinay, R. B. D., Gamba, P., Gamayon, C. M., & Cambo, P. (2025). Community-Based Higher Education Initiatives and SDG 4: Meta-Analysis and Lessons for a Local City College. *International Journal For Multidisciplinary Research*, 7(1), IJFMR250135041. <https://doi.org/10.36948/ijfmr.2025.v07i01.35041>
- Németh, B. (2023). Balancing between smart and inclusive: Learning cities for sustainable urban communities. In M. G. Egetenmeyer, A. Lattke, & S. Fedeli (Eds.), *Re-thinking adult education research Beyond the pandemic* (pp. 205–217). Firenze University Press. <https://doi.org/10.36253/979-12-215-0151-3.18>
- Pradit, A., Suwatcharapinan, S., Tansukhanan, P., Chummathaya, A., & Kitika, J. (2023). Civil society: Community learning resource to reinforce the learning city mechanism. *Journal of Environmental Design*, 10(1), 44–55. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/jed/article/view/256127>
- Tanghirun, P. (2020). The Meaning and Significance of Shura in Islam. *UMT-Poly Journal*, 17(1), 540-542. <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/umt-poly/article/view/243076/165143>
- Thummaphan, P., Chotitham, S., & Sripa, K. (2023). Learning City: A Framework to Promote Lifelong Learning. *Journal of Learning Sciences and Education*, 1(1), 59-84. <https://so07.tci-thaijo.org/index.php/JLSEd/article/view/3320>